

פעמים באהבה א-ל אשר שבת AND THE LINK BETWEEN

After providing the wording of the paragraph of א-ל אשר שבת, רב סעדיה גאון adds the following note:

סידור רב סעדיה גאון-ומוסיפים גם בקדושה של התפלה אחרי ברוך כבוד ה' ממקומו שהחזן אומר: פעמים באהבה אומרים; ועונים: שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד; ואומר: להיות להם לא-להים; ועונים: אני ה' א-להיכם; ואומר: והיה ה' למלך על כל הארץ; ועונים: ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד; ואומר: ותמלך בציון בקרוב בימינו; ועונים: אמן; ואומר: תשכון תתגדל ותתקדש, עד סוף הדיבור. והדיבורים האלה, כלומר א-ל אשר שבת ופעמים, אף על פי שאין להם עיקר, אינם מזיקים לאומרם ואינם מפסידים את תפלתו.

Translation: We also supplement Kedushah of Shemona Esrei. After saying: Baruch K'vod Hashem Mimkomo the prayer leader says: Pa'Amim B'Ahava Omrim. The Congregation answers: Shema Yisroel . . . Echad. The prayer leader says: L'Hios Lahem L'Eilokim. The Congregation answers: Ani Hashem Elokeichem. The prayer leader says: V'Haya Hashem L'Melech Al Kol Ha'Aretz. The Congregation answers: Ba'Yom Ha'Hu Yihi'Ye Hashem Echad Oo'Shemo Echad. The prayer leader says: V'Simloch B'Tzion B'Karov B'Yameinu. The Congregation answers: Amen. The prayer leader says: Tishkon, Tiskadal, V'Siskadash until the end of that section. These additions, L'Kail Asher Shavas and Pa'Amim, although there is no strong basis for reciting either one, there is no harm in adding them and they do not interfere with the person fulfilling the Mitzvah of Tefila.

In the above excerpt, רב סעדיה גאון links the recitation of the פיוט of א-ל אשר שבת with the insertion made to קדושה of שמונה עשרה of שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד. What prompted רב סעדיה גאון to see a link between the פיוט of א-ל אשר שבת and the insertion made to קדושה of שמונה עשרה of שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד? Let us begin by asking: why do we insert the statement of שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד in the קדושה of שמונה עשרה for שבת מוסף?

ספר פרדס לרש"י-דף שיב-ר' משה ורב שר שלום ריש מתיבתא דמתא מחסיא שדר הכי, לומר בשבתות ובימים טובים וביום הכיפורים בתפלת שחרית, פעמים, אין מנהג בישיבה ובכל כולה לומר מה אומרים בקדושה של מוסף פעמים באהבה שמע וכו', אין מנהג לומר בקדושה של תפלת שחרית, כי אם בקדושה של תפלת המוסף בלבד, וביום הכיפורים אף בנעילה. מה טעם? לפי כשנגזרה גזרה שלא לקרוא קרית שמע כל עיקר, שליה צבור היה אומרה בהבלעה בעמידה, וכל הציבור היו אומרים בלחש שלא יבינו המינין הם תרמית הנוצרי שנתחברו עם היונים, והיו מריעים לנו.

Translation: Rav Moshe and Rav Sar Shalom head of the Yeshiva in Masa Machsiya (Babylonia) acted

as follows: They did not add the words beginning with Pa'Amim to Kedushah that was recited in Tefilas Shacharis on Shabbos, on Yomim Tovim and Yom Kippur as they did in the Kedushah of Musaf Shemona Esrei and on Yom Kippur during Nei'Lab. What was the reason to add those words? Because an edict was decreed not to recite Kriyas Shema at all so the prayer leader would mix the words with other words. Those congregated would recite the words quietly so that the heretics, followers of Tarmisi the Christian(?) who had joined with the Greeks, and were causing the Jews difficulties.

ובשביל הפחד לא היו יכולים לומר מלכות שמים בקול, כי האורבים היו ממתנינים שם עד שלש שעות וארבע שעות, כי ידעו עד ארבע שעות זמנה לקרות, ואחר ארבע שעות היו האורבים הולכים וישראל מתאספים יחד בסתר ובפחד והיו אומרים קדושה ומתפללין. ואומרים קדושה, ובתוך הקדושה היו אומרים פעמים באהבה וכו' הכל כפי מה שאנו אומרים עכשיו בקדושה, וכיון שבטלה הגזירה והיו פורסין את שמע בתקיעות וקול רם ובלא פחד בקשו לסלקה באמירת פעמים באהבה וכו' מתוך הקדושה של תפלת שהרית, שהרי חזרה קריית שמע למקומה, אלא שאמרו חכמים שבאותו הדור נקבע אותה במוסף שאין בה קריית שמע. ולמה קבעוה במוסף? כדי שיתפרסים הנס לדורות. ולפיכך במוסף אומרים פעמים באהבה. וכו' ולא בקדושה של תפלת שהרית, שהרי קראו את שמע כתיקונה ונהגו לאומרה בקול גדול; כדי לפרסם כי על הנס, תיקנוה כאן:

Translation: Out of fear, they would not pronounce their allegiance to G-d out loud because the spies would wait in the synagogue until after the third hour and the fourth hour. The spies knew that the deadline for reciting Kriyas Shema and Shemona Esrei was the fourth hour. After the fourth hour, the spies would leave and the Jews would assemble secretly and in trepidation and would recite Kedushah and recite Shemona Esrei. While reciting Kedushah they would add the words: Pa'Amim B'Ahava etc. in the same order as we recite the words today in Kedushah. Once the decree was rescinded, they began reciting Kriyas Shema in its customary manner and without fear. They decided to remove the line of Pa'Amim B'Ahava etc. from Teflas Shacharis since the practice of reciting Kriyas Shema was back in its proper place but our Sages from that generation said: let us incorporate it into Tefilas Mussaf since we do not recite Kriyas Shema as part of Tefilas Mussaf. Why did they incorporate it into Mussaf? So that future generations would learn of the miracle that occurred (that the decree was rescinded). That is why we recite the line of: Pa'Amim B'Ahava into Kedushah of Tefilas Musaf but not in the Kedushah of Shacharis. The reason being that they were once again able to recite Kriyas Shema in its proper place and out loud'. In order to publicize the miracle, the line was left in the Kedushah of Tefilas Mussaf.

The שבלי הלקט provides a different example of שמד:

שבלי הלקט—מה—דין תפלת מוסף וקדושת מוסף—מצאתי לגאונים ז"ל אין אומרים פעמים ולהיות לכם בקדושה אלא במוספי שבתות וימים טובים בלבד אבל במוספי ראשי חודשים וחולו של מועד לא. וכן מנהג פשוט בישראל. למה נהגו לומר פעמים ולהיות לכם בקדושה?

1. This may explain why the practice began to recite the first פסוק of שמע out loud in synagogue. In other words, if you live in a place where you have the religious freedom to be able to declare G-d's hegemony out loud without fear of retribution, it is your obligation to do so. Too many of our ancestors lacked that freedom. It is sad that the practice is not being universally followed today.

להבין את התפלה

מצאתי בתשובות תנאונים ז"ל מה שאומרים במוספי השבתות וימים טובים פעמים ולהיות לכם בקדושה לפי שבימות רב נחמן גזר יוזגריד מלך פרס שלא יקראו קריאת שמע לאלתר.

Translation: I found among the works of the Gaonim that it is not proper to add the line beginning: Pa'Amim and Li'Hios Lachem in Kedushah except during the Mussaf Shemona Esrei of Shabbos and Yom Tov but not in the Mussaf Shemona Esrei of Rosh Chodesh and Cholo Shel Mo'Ed. That became the regular practice in the Jewish community. Why did it become the practice to recite Pa'Amim and Li'Hios Lachem in Kedushah? I found the answer in the Responsa of the Gaonim as follows: the practice to recite Pa'Amim and Li'Hios Lachem in Kedushah of Mussaf Shemona Esrei began during the time of Rav Nachman. Yazdegard, King Of Persia, decreed that the Jews should not recite Kriyas Shema at its regular time.

מה עשו חכמים שבאותו הדור? תקנו להבליעו בין כל קדושות, בין בשחרית בין במוסף בין במנחה, בין בחול ובין בשבת בין ביום טוב. ומאי הבליעה? רישא שמע ישראל, סיפא אני ה' א-להיכם. למה תקנו לאומרה בהבלעה? כדי שלא תשתכח שמע מפי התינוקות. ובקשו רחמים מן השמים. ובא תנין בחצי הלילה ובלע יוזגריד המלך ובית משכבו, ובטלה הגזירה. והיו מתפללין על הסדר, ופירסו על שמע כתיקנוה בפרהסיא. ובקשו לסלקה לאלתר שלא לאומרה, אמרו חכמים שבאותו הדור לא נבטל אותה שלא לאומרה כלל כדי שיתפרסם הנס לדורות אלא נקבע אותה בתפלת המוספים ובתפילת נעילה שאין שם קריאת שמע כלל. וכן מנהג בשתי ישיבות:

Translation: How did our Sages of that generation respond? They instituted the practice of mixing the words of Kriyas Shema with other words within the Kedusha prayers whenever Kedushah was recited whether Shacharis, Mussaf, Mincha and whether it was a weekday, Shabbos or Yom Tov. In what manner did they mix in the words? They would first say: Shema Yisroel and then Ani Hashem Elokeichem. Why did they institute the practice of mixing in the words? So that the next generation would not forget the words of Kriyas Shema. They cried out for help from G-d and their prayers were answered. A serpent came in the middle of the night and swallowed Yazdegard at the place where he was sleeping and the decree was rescinded. They then could recite Kriyas Shema in its proper place and publicly. They considered abandoning the practice of reciting lines from Kriyas Shema in Kedushah. The Sages of that generation said: let us not eliminate the practice totally so that we can publicize the great miracle that took place. Let us leave it in Kedushah of Mussaf Shemona Esrei and in Kedushah of N'Eilah Shemona Esrei; two prayers that do not include Kriyas Shema. That then became the accepted practice in the two Yeshivos in Babylonia.

Now that we know the reason why the practice began to add the line of: פעמים באהבה: מוסף of קדושה, we need to ask: does that reason explain the link forged by רב סעדיה גאון between the פיוט of אשר שבת and א-ל אשר שבת? The answer is: no. The words of the פיוט of אשר שבת found in the קדושה of אשר שבת do not contain any references that are even remotely related to religious persecution.

The link forged by רב סעדיה גאון between the פיוט of א-ל אשר שבת and the line of: פעמים באהבה אומרים שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד can only be explained by their relationship to קדושה and that in doing so רב סעדיה גאון was incorporating a practice that was part of מנהג ארץ ישראל. Professor Tzvi Karl on pages 71-72 in his book: מחקרים בתולדות התפלה², presents an alternate basis for the development of the practice to recite the line of פעמים באהבה in קדושה:

מחקרים בתולדות התפלה – והנה הגאון ר' סעדיה מזכיר סתם, שבקדושה של שבת מוסיפים "פעמים באהבה" וכו' ואינו מבדיל בין תפילה לתפילה; והוא מעיר על הוספה זו ואמירת "א-ל אשר שבת", שאף על פי שאין להם עיקר, אינם מזיקים לאומרים ואינם מפסידים את תפילתו, ודבריו אלו עושים רושם, כאילו מעולם לא היה צורך באמירתם והוא אינו יודע כלום על הקשר שבין אמירת "פעמים באהבה" והגזרה האמורה כדברי רב שר שלום ור' יהודאי גאון.

Translation: The Gaon Rav Saadiya mentions simply that in the Kedushah of Shabbos we add the words: Pa'Amim B'Ahava. He does not distinguish between the various Tefilos of Shabbos. He adds a remark about the addition: that the recital of L'Kail Asher Shavas and Pa'Amim, although there is no strong basis for reciting either one, there is no harm in adding them and reciting them, and they do not interfere with the fulfillment of the Mitzvah of Tefila. His words leave us with the impression that it was essentially unnecessary to recite those words and that Rav Sa'Adiya was totally unaware of any link between the recital of the line: Pa'Amim B'Ahava and the decree attributed to the words of Rav Sar Shalom and Rav Yehudai.

לדעתנו באמת אין שום קשר בין שני הדברים הנידונים, ובתקופה שלאחר התלמוד התקינו לומר "שמע ישראל" בקדושת שבת על יסוד המאמר הנזכר בבבלי חולין צא', ב' בזו הלשון: "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת, שישראל אומרים שירה בכל שעה ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום; ואמרי לה פעם אחת בשבת, ואמרי לה פעם אחת בחדש, ואמרי לה פעם אחת בשנה, ואמרי לה פעם אחת בשבוע, ואמרי לה פעם אחת ביובל, ואמרי לה פעם אחת בעולם. וישראל מזכירין את השם אחר שתי תיבות שנאמר שמע ישראל ה' וכו', ומלאכי השרת אין מזכירין את השם אלא לאחר שלש תיבות כדכתיב: קדוש קדוש קדוש ה' עב-אות: ואין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה, שנאמר: ברן יחד כוכבי בקר והדד ויריעו כל בני א-להים".

Translation: In our opinion, it is true that there is no link between the practice to recite Shema Yisroel in Kedushah and religious persecution. The practice to recite Shema Yisroel in Kedushah was instituted after the completion of the Babylonian Talmud and it was based on the following that we learn in Maseches Chulin (91, 2): Israel is dearer to the Holy One, blessed be He, than the ministering angels, for Israel sing praises to the Lord every hour, whereas the ministering angels sing praises but once a day. Others say: Once a week; and others say: Once a month; and others say: Once a year; and others say: Once in seven years; and others say: Once in a jubilee; and others say: Once in eternity. And whereas Israel mention the name

2. Available for downloading from www.hebrewbooks.com.

להבין את התפלה

of G-d after two words, as it is said: Hear, Israel, the Lord etc. The ministering angels only mention the name of G-d after three words, as it is written: Holy, holy, holy, the Lord of hosts. Moreover, the ministering angels do not begin to sing praises in heaven until Israel have sung below on earth, for it is said: When the morning stars sang together, then all the sons of G-d shouted for joy!

”שישראל אומרים שירה בכל שעה” הובן, שישראל אומרים ”שמע ישראל” פעמים ביום, כי אין לפרש שישראל אומרים קדושה בכל שעה שירצו, שהרי נשאלת השאלה, מנין לנו דבר זה? וכן הובן ש”אין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו שירה למטה” שעד שאין ישראל אומרים למטה ”שמע ישראל” בעלות השחר, שזהו זמן קריאת שמע אין אומרים המלאכים ”קדוש” למעלה. ובכן ברוח המאמר הזה הוסיפו בקדושה, אחרי שאמרו כיצד מקדשים מלאכי מרום את השם, את ההודעה שפעמים בכל יום אומרים בני ישראל שמע ישראל, כלומר גם הם אומרים שירה משלהם. ואם נזכור מה שאמרו התוספות (בשם תשובות הגאונים), שבארץ ישראל אין אומרים קדושה אלא בשבת, נהיה קרובים לשער, שהתקנה לומר בקדושה של שבת ”פעמים” וכו’ הותקנה בארץ ישראל ושם היו אומרים פעמים בכל שלש הקדושות של שבת.

Translation: The statement in the Gemara that the Jews say Shira at all times should be understood as the Jews reciting Kriyas Shema twice a day. It is not appropriate to interpret the Gemara as meaning that Jews say Kedushah at anytime because a question was asked: how do we know that? Also the statement in the Gemara that the angels do not say Shira in the heavens until the Jews say Shira on Earth means that until the Jews recite Kriyas Shema at its earliest time, the appearance of first light, the angels do not say Kadosh in the heavens. Based on that idea, our Sages added to Kedushah after asking how the angels sanctify G-d’s name, that twice a day Jews say Kriyas Shema, meaning that the Jews say their own version of Shira; i.e. Kriyas Shema. Add to this what we learned in Tosafos that according to Minhag Eretz Yisroel Kedushah is recited only on Shabbos, we can suggest that the practice of adding Pa’Amim was established in Israel and they would add that line to all Kedushas of every Tefila on Shabbos.

ורבנו סעדיה האומר ”ומוסיפים בקדושה של התפילה אחרי ברוך כבוד ה’ ממקומו, שהחזן אומר, פעמים באהבה אומרים שמע” וכו’ מבלי שיחד את ”התפילה” כתפילה של שחרית או של מוסף, נראה, שזוהי כוונתו שאומרים ”פעמים באהבה” בכל שלש קדושות של שבת כאמור. ובנוגע ליום טוב לא מצאתי לא אצל ר’ עמרם ולא אצל ד’ סעדיה הדרישה להוסיף בקדושת היום הזה ”פעמים באהבה”.

Translation: From what Rav Saadiya said that we supplement Kedushah of Shemona Esrei after saying: Baruch K’vod Hashem Mimkomo by having the prayer leader say: Pa’Amim B’Ahava Omrim Shema etc. without specifying whether it is Tefilas Shacharis or Mussaf, we can conclude that he meant to say that it was his practice to add those lines to all three Kedushahs that are said on Shabbos. As added proof, I would like to point out that neither Rav Saadiya nor Rav Amron provided that we should add the line of Pa’Amim B’Ahava to Kedushah of Yom Tov.

There seems to be some merit to Professor Karl’s explanation for why the practice began to recite the line of **פעמים באהבה** in קדושה. Linking the insertion of:

with religious persecution can easily be challenged. The same example of persecution involving Yazdegard was used as the justification for inserting the first פסוק of שמע ישראל into an earlier part of the service; i.e. לעולם יהא אדם. Because we have no reason to believe that the section of יהא אדם was not recited on שבת, we can ask: why was it necessary to repeat the first פסוק of קריאת שמע in קדושה? Furthermore, any religious persecution that involved a ban on the recital of שמע ישראל could have easily been circumvented by having the community recite קריאת שמע at home. That is why Professor Karl's explanation is appealing. However, Professor Karl left one issue unresolved. He failed to explain the link that רב סעדיה גאון forged between the פיוט of אשר שבת א-ל and the line of: פעמים באהבה אומרים שמע: שבת. שמונה עשרה of קדושה found in the א-להינו ה' אחד.

We might be able to suggest such a link based on the material we presented in last week's newsletter that was found in Professor Ezra Fleischer's book: היוצרות בהתהוותם. The link may lie in the line: ויום השביעי משבה ואומר מזמור שיר ליום. והתפתחותם³. That line includes an example of שירה, the שיר של יום that the לויים would sing on שבת in the בית המקדש. One can argue that while the בית המקדש was standing, the form of שירה that was recited in this world before the angels sang שירה in heaven was the שיר של יום. It is now clear that both the practice to recite the פיוט of אשר שבת א-ל and the line of: פעמים באהבה אומרים שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד originated as part of מנהג ארץ ישראל and was instituted for שבת which was the only day of the week in which קדושה was recited in מנהג ארץ ישראל. The purpose of including both the פיוט of א-ל אשר שבת and the line of: פעמים באהבה אומרים שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד was to include three forms of שירה in שבת שחרית; the שירה that was recited in the בית המקדש, the שירה that is שמע ישראל and the שירה that the angels recite in heaven. This thesis may also explain the development of קדושה דיוצר. It may have started as part of the first ברכה of קריאת שמע on שבת for the following reason: Just as it was improper to recite the words that the angels say as שירה without mentioning what we say on earth; i.e. קריאת שמע on days on which קדושה is recited so too it was improper to recite קריאת שמע without mentioning what the angels say in heaven; i.e. קדושה on days on which קדושה is recited.

3. In defense of Professor Karl, it is important to note that Professor Karl wrote his book in 1962. He did not have the benefit of the information found in the book written by Professor Fleischer in 1983.